

L'amença del Tribunal Constitucional plana sobre 25 anys de política lingüística

Ja fa un quart de segle que es va aprovar la llei de normalització lingüística a Catalunya. L'Institut d'Estudis Catalans ha organitzat un cicle de conferències dels tres darrers presidents de la Generalitat per a fer-ne balanç. Un balanç sobre el qual, més enllà dels èxits i del reptes encara pendents, hi plana l'amença que podria significar per a la normalització del català una sentència adversa sobre la constitucionalitat de l'Estatut.

Campanyes de mitjans de comunicació espanyols, recursos al Tribunal Constitucional per part del govern espanyol, pressions dels grans partits polítics, pressions de sectors polítics i econòmics, crítiques d'organismes estatals de tota mena, manifestos de pretesos defensors de la llibertat, Convivència Cívica Catalana, Plataforma per la Tolerància, Alejo Vidal-Quadras, Albert Boadella, Fernando Savater, Ciutadans-Partit de la Ciutadania... La llista és inacabable. L'espanyolisme s'ha escarrassat de valent per evitar la normalització de la llengua.

Aquests intents, amb la complicitat activa dels col·lectius espanyolistes més radicals que hi ha dins el Principat, han topat sempre amb un consens, pràcticament unànime, polític i social, a favor de normalitzar el català. Tanmateix, també és cert que aquest espanyolisme recalçitrant, tot i no reeixir en el seu objectiu, sí que ha aconseguit, en alguns casos, alentir l'aplicació de moltes iniciatives normalitzadores i, en alguns altres, introduir un filtre de prudència en el legislador català. I això ha acabat afectant l'ambició de les polítiques de normalització lingüística proposades d'antuvi.

Els tres presidents fan balanç.

En aquest context, amb un estat –l'espanyol– que no ha fet gairebé mai cap gest per reconèixer realment la seva pluralitat lingüística, sinó que, tot al contrari, ha tendit a ignorar passivament i activament la diversitat lingüística i cultural interior, és especialment rellevant el balanç de 25 anys de política de normalització a Catalunya. Així ho entén l'Institut d'Estudis Catalans. L'acadèmia catalana organitza durant el mes de març el cicle “25 anys de la llei de normalització lingüística”.

El cicle servirà per a fer balanç d'aquest període, a càrrec dels tres presidents de la Generalitat de Catalunya. El torn el va obrir la setmana passada l'actual president, José Montilla. Aquesta setmana ha estat l'ex-president Pasqual Maragall qui ha ofert la valoració de la política lingüística. La setmana vinent, el dia 17 de març, hi intervindrà l'ex-president Jordi Pujol.

El cicle organitzat pel IEC es clourà el 31 de març, amb una taula rodona en què participaran els principals responsables de la política lingüística –secretaris i directors generals de Política Lingüística– de la Generalitat de Catalunya, com ara Aina Moll –impulsora de la llei de normalització del

català als primers governs de Jordi Pujol, Miquel Reniu, Lluís Jou, Miquel Pueyo i Bernat Joan, actual secretari general de política lingüística.

Advertiment de Montilla. En el context d'aquest cicle de balanç de la política lingüística catalana, l'actual president de la Generalitat, José Montilla, va aprofitar l'avinentsa per defensar l'actual model lingüístic, arran de la preocupació per una eventual retallada del TC pel que fa a les competències en aquest àmbit. Per això va advertir que “és el meu deure com a president de la Generalitat recordar que una hipotètica desautorització constitucional del model lingüístic que ha funcionat durant 25 anys seria també una desqualificació del model de convivència que la societat catalana s'ha dotat a si mateixa, de manera pràcticament unànime”.

Així mateix, va afirmar que “el nostre país no acceptarà de cap manera que se li imposi, des de fora, una confrontació lingüística. Malgrat que ho intentin de forma obstinada determinats mitjans de comunicació i determinades forces polítiques des de fa mesos”.

Sobre el futur de la llengua, l'actual president va defensar que dependrà de la capacitat de convertir-la en “un referent d'identitat” i de “la nostra capacitat d'aconseguir que els novins-guts l'adoptin” i de fer-la una llengua “més atractiva que no pas obligada” per als joves i adolescents. Més enllà del paper crucial i l'èxit social per a la cohesió de Catalunya que ha significat la immersió lingüística a l'escola, Montilla situa, precisament, en la immigració i la joventut el principal repte del present de la normalització lingüística. Per al president, doncs “cal convertir la llengua catalana en un referent d'identitat i de prestigi, que representi una bona eina per al progrés econòmic i social”.

A banda del gran desafiament de convertir la llengua en un element de

El president de la Generalitat de Catalunya, José Montilla, amb el president del IEC, Salvador Giner, a la conferència del mandatari català per a fer balanç de 25 anys de política de normalització lingüística al Principat.

cohesió i d'integració dels immigrants, el president també destaca la necessitat que el català sigui "la llengua dels adolescents i els joves". Per això, a parer seu, cal que sigui una llengua "més atractiva que obligada", tot "fent un esforç per aconseguir que la llengua catalana entri també en els registres propis dels usos lingüístics dels més joves".

El president també va reiterar el compromís institucional d'exigir "el ple reconeixement de la nostra llengua per part de l'estat espanyol i, més enllà, de la Unió Europea". Una reivindicació que, ara com ara, és encara llunyana, especialment en institucions com el Congrés i el Senat. Malgrat les promeses fetes en aquest sentit pel president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero –ja en el primer debat d'investidura– el català continua sense ser reconegut a les institucions espanyoles.

Cap llei nova, de moment. Malgrat el consens polític a Catalunya sobre la necessitat de normalitzar el català, les fórmules per arribar-hi susciten més diferències. Així, per exemple, ERC, un dels tres socis de govern de l'executiu català, sobre el qual recau l'àrea de la gestió de la política lingüística, sempre ha defensat la necessitat de modificar el marc legal amb una nova llei de política lingüística més ambiciosa que no l'actual. De fet, la llei vigent, del 1998, fou aprovada sense el suport dels republicans, que la consideraren poc audaç.

Així i tot, una reforma d'aquesta llei durant la legislatura present ja va quedar fora del pacte de govern per la falta de consens entre les tres formacions. Tot amb tot, per als republicans, tal com explica el secretari general de Política Lingüística, Bernat Joan, dins el marc legal vigent hi

ha marge per a fer moltes coses. En aquest sentit, la seva secretaria ha impulsat mesures sectorials, com ara en l'àmbit de la defensa dels drets dels consumidors, o en el de l'ús del català al sector turístic, o al sector de la justícia, un dels quals presenta una utilització del català més minoritària. El govern ha impulsat un conveni amb el Col·legi d'Advocats de Barcelona que conté mesures per incentivar l'ús del català a l'administració de justícia.

Per a Bernat Joan, malgrat tot, hi ha un marge d'actuació per a aplicar algunes iniciatives, a mesura que es van desplegant les competències previstes en matèria lingüística a l'Estatut del 2006.

Tot això, amb el permís dels magistrats del Tribunal Constitucional.

Enric Rimbau